

La malaltia viscuda com una experiència transfiguradora

“Lei ha una nova formazione di cellule sul rene”: “Té una nova formació de cèl·lules al ronyó”. Així comença el primer dels dotze relats que configuren el llibre *Tre ciotole. Rituals per un anno di crisi* (Tres bols. Rituals per un any de crisi, sense que, de moment, n’hi hagi una traducció al català) amb el qual la seva autora, l’escriptora sarda Michela Murgia, aborda la quotidianitat de diversos personatges en un moment crític: ho fa amb una narrativa assagística que conté reflexions sobre la fragilitat, la malaltia, el dol, la transformació personal, l’experiència diversa del temps. El llibre, en el qual hi palpita la fermesa i la ironia pròpies de l’autora, va publicar-se el maig del 2023. Tres mesos després, a causa d’un càncer de ronyó i quan només tenia 51 anys, va morir Michela Murgia, catòlica, feminista, d’esquerres i independentista sarda. A través dels seus llibres, de les seves col·laboracions a la premsa, de la seva participació en programes televisius i dels seus pod-cast, s’havia convertit en una figura intel·lectual potent i influent a Itàlia, a banda del fet que, precisament, el país derivava cap a tot allò que va denunciar: les polítiques econòmiques que menen a la precarietat laboral, el rebuig dels migrants, l’ascensió del neofeixisme, que va exposar a *Istruzioni per fer-se feixista*, un assaig tan irònic com punyent. Pel que fa a l’aportació literària de Murgia, possiblement l’obra més reconeguda és la seva primera novel·la, *L’acabadora* (2009), que, ambientada en un poble de Sardenya als últims anys cinquanta, narra la història d’una dona gran que, amb el seu coneixement de les propietats de les plantes, ajuda a morir als malalts terminals que li demanen. En aquesta novel·la, que dona compte que afrontar la malaltia i la mort és un tema recurrent en l’escriptora, hi ha una vindicació de les dones amb una saviesa ancestral tan sovint menyspreades, de la identitat i la tradició cultural sardes, el dret a una “fi digna”: Murgia era una catòlica que va defensar l’eutanàsia.

Amb el propòsit de vindicar el llegat de la pròpia Michela Murgia, m’he permès referir-m’hi extensament a propòsit de l’adaptació lliure que, assumint un encàrrec de diverses productores italianes a les quals s’hi han afegit d’espanyoles, Isabel Coixet ha fet de *Tre ciotoli. Rituals per un anno di crisi* realitzant una pel·lícula que al seu títol original conserva els *tre ciotoli*, però que a l’Estat Espanyol es distribueix amb el de *Tres adioses*. Escrivint el guió amb Enrico Audenino, la directora ha creat una cohesió narrativa amb una trama continuada

TRES ADIOSES

Tre ciotole

País: Itàlia, 2025

Direcció: Isabel Coixet

Guió: Enrico Audenino, Isabel Coixet

Intèrprets: Alba Rohrwacher, Elio Germano, Francesco Carril

Gènere: Drama, romàntic

Durada: 120 min

Idioma: Italià

Subtítols: Castellà

No recomanada per a menors de 12 anys.

i lligada (al llibre, els relats son independents i tenen un títol propi, si bé ressonen entre ells de manera vinculant) per a un desenvolupament dramàtic. D’aquí, ha construït un personatge protagonista: Marta, una professora d’educació física (encarnada per Alba Rohrwacher, actriu amb encant) que, després que el seu company l’abandoni de sobte, no té gana i pateix nàusees: podrien ser els efectes d’una pèrdua amorosa, però son símptomes d’una greu malaltia que, per força, altera la seva vida, però cap una transfiguració que la du a experiències inesperades i fins joioses.

Coixet aprofita, integra i transforma elements dels diversos relats, a banda del primer, que, com n’he deixat constància al principi del text, comença amb un on·còleg informant a una pacient sobre una “nova formació cel·lular al ronyó”: els tres bols on una dona amb nàusees posa aliments saludables; l’enyorança que un home sent de la dona a qui ha abandonat; la crisi i el vincle d’unes adolescents que s’autolesionen; una figura de cartró que es converteix en confident d’algú que la recull al carrer, entre altres. També afegeix elements, com ara amb la construcció de personatges: és el cas del propietari d’un restaurant que, assumit per Elio Germano, és l’ex-parella de Marta o el professor que, interpretat per Francesco Carril, es relaciona amb ella a l’Institut on treballa. De fet, mentre fa passejar els personatges per la bella Roma, Coixet du *Tre ciotoli* cap el seu territori (on es produeixen tota mena de mudances sentimentals) fins arribar a un lloc pròxim al de *Mi vida sin mí*.

Imma Merino Serrat

Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona